

*Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta
Knihovna*

Zpráva o činnosti za rok 2012

Praha, březen 2013

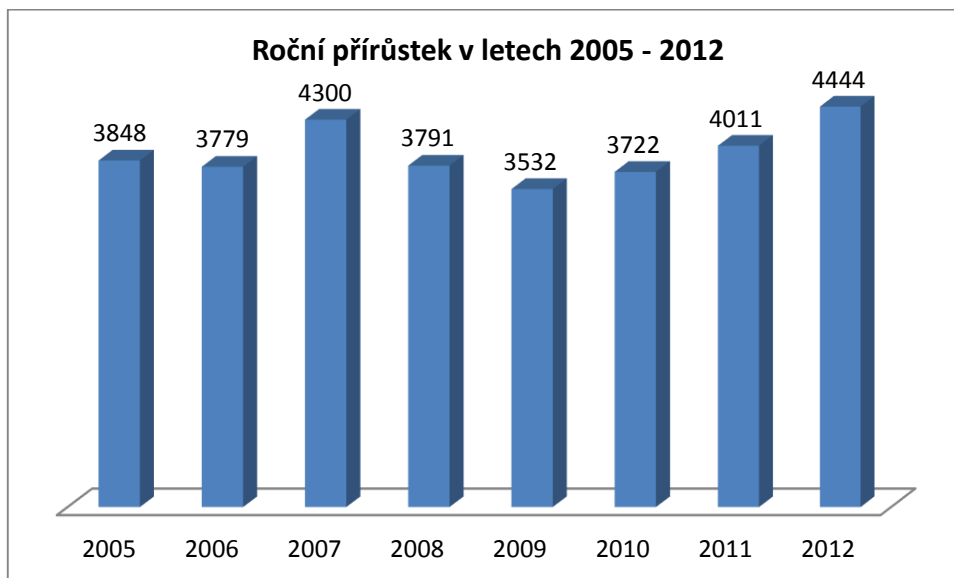
Podklady zpracovali:

*PhDr.S.Čumpl, Mgr.E.Deverová, D.Hadrabová, PhDr.K.Hartmanová, E.Charvátová,
K.Kieslingová, PhDr.J.Mouchová, L.Spurná, Z.Šimůnková*

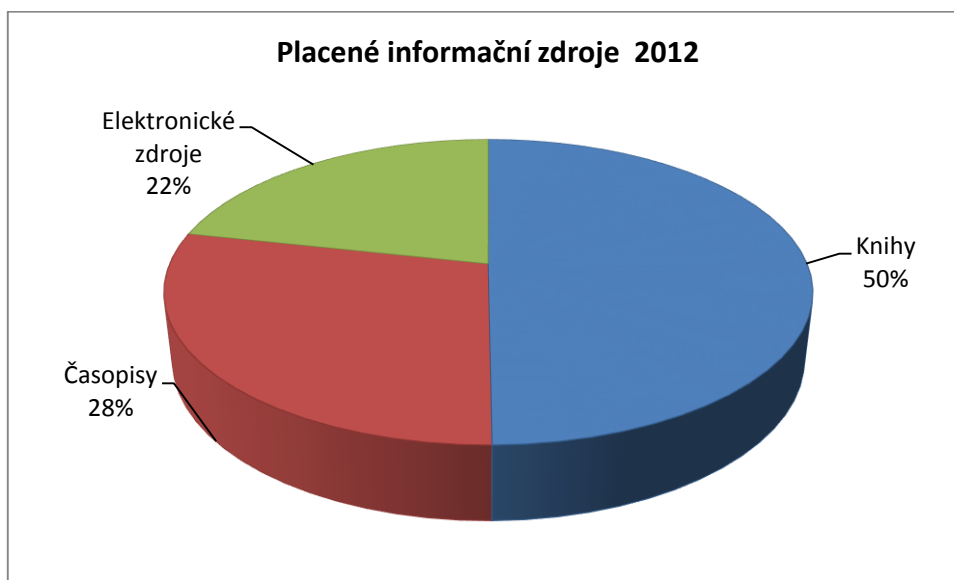
Text a redakce: PhDr. Jana Mouchová

1. Knihovní a informační fondy, jejich organizace a ochrana

Knihovní fond obsahoval 184.130 knihovních jednotek (ke dni 31. 12. 2012). Roční přírůstek činil 4.444 svazků, z toho bylo 3.486 knih, 236 vázaných časopisů, 577 diplomových prací a 145 rigorózních prací. Jedná se o nejvyšší přírůstek za poslední roky.

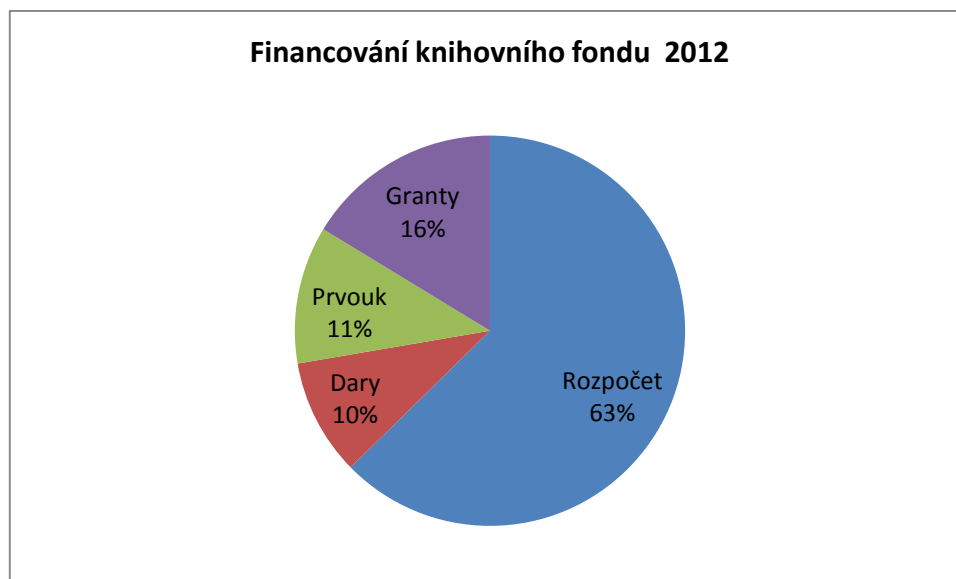

Náklady na akvizici činily 4.816.588,- Kč, přičemž polovina byla vynaložena na knihy a druhá polovina byla rozdělena mezi časopisy a elektronické informační zdroje. Trend posledních let je postupné posilování podílu elektronických zdrojů na úkor klasických časopisů.

Financování knihovního fondu bylo stejně jako už po řadu let vícezdrojové. V roce 2012 výrazně vzrostl podíl finančních prostředků z výzkumných projektů a grantů na nákupu především zahraniční odborné literatury. V souvislosti s tím byla ve spolupráci

s ekonomickým oddělením věnována zvýšená pozornost řádné evidenci knih z jednotlivých grantových projektů. Mimořádný podíl mimorozpočtových financí na akvizici umožnil posílit fond učebnic o 350 svazků základní studijní literatury v hodnotě 198.211,- Kč.

Veškeré přírůstky knihovního fondu jsou evidovány v systému Aleph 500 a jejich ukládání probíhá průběžně. Vyšší přírůstek se projevil i v počtu zpracovaných dokumentů. 2.386 zpracovaných záznamů představuje nárůst o 729 záznamů oproti roku 2011. Taktéž do souborného katalogu ČR bylo přijato oproti minulému roku více záznamů (2012: 1615 záznamů, 2011: 1490 záznamů). Značná pozornost byla věnována zpracování kvalifikačních prací. Postup předávání záznamů z informačního systému do katalogu i předávání tištěných prací z kateder a studijního oddělení se podařilo zkoordinovat tak, že celý proces probíhal plynule. Zároveň se přistoupilo k retrospektivnímu skenování a ukládání posudků a záznamů o obhajobě. Vloženo bylo 536 souborů.

Komplikovaná situace nastala na konci roku, kdy delší nemoc dvou pracovníků zatížila oddělení zpracování fondů v nejexponovanějším období. Jedná se o dobu, kdy se realizují největší nákupy odborné literatury nejen pro potřeby knihovny, ale též pro řešitele grantů. Díky mimořádnému zatížení a přesčasové práci paní Spurné a Hadrabové nenastaly v agendě oddělení žádné výpadky.

Součástí správy knihovního fondu jsou i revizní práce. Ve dnech 1. - 20. 8. 2012 byla provedena revize volného výběru ve studovnách. Zkontrolováno bylo 56.343 knihovních jednotek, přičemž zjištěné ztráty činily 20 svazků. Zároveň pokračovaly práce na generální revizi knihovního fondu. V průběhu celého roku byl sledován i fyzický stav knih a časopisů se zvláštní pozorností k historické části fondu. Stav knihovního fondu byl shledán jako uspokojivý, odpovídající jeho užívání a nebyly shledány žádné ztráty a škody způsobené jeho špatným uložením.

V rámci péče o fond byla provedena dílčí obsahová prověrka a připraven návrh knih k vyřazení. Jednalo se o soubor 4.030 duplicitních nebo zastaralých publikací.

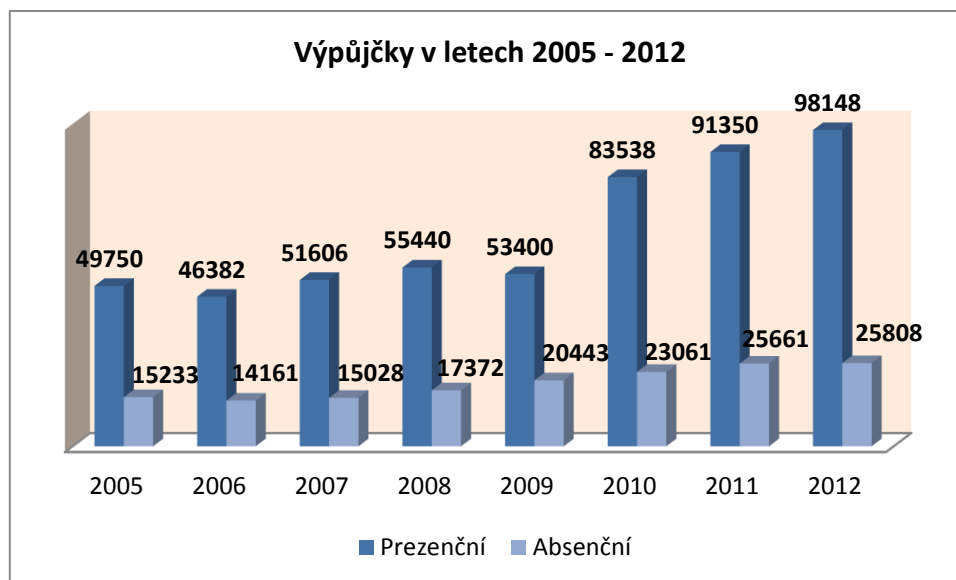
2. Služby

Služby uživatelům jsou smyslem všech prací v knihovně prováděných. Proto jsou jejich statistické ukazatele podrobně sledovány.

Složení uživatelů knihovny je dlouhodobě stabilní. Stejně jako v ostatních letech největší podíl na čtenářské základně mají studenti fakulty. Oproti minulým letům došlo k mírné změně v poměru interních uživatelů (2012: 90,4%, 2011: 88%) a uživatelů z řad veřejnosti (2012: 9,6%, 2011: 12%). To bylo způsobeno úpravou knihovního řádu, která umožnila zařadit účastníky rigorózního řízení a posluchače ČŽV mezi interní uživatele. Z praktického hlediska to otevřelo zmíněným kategoriím přístup k absenčním výpůjčkám.

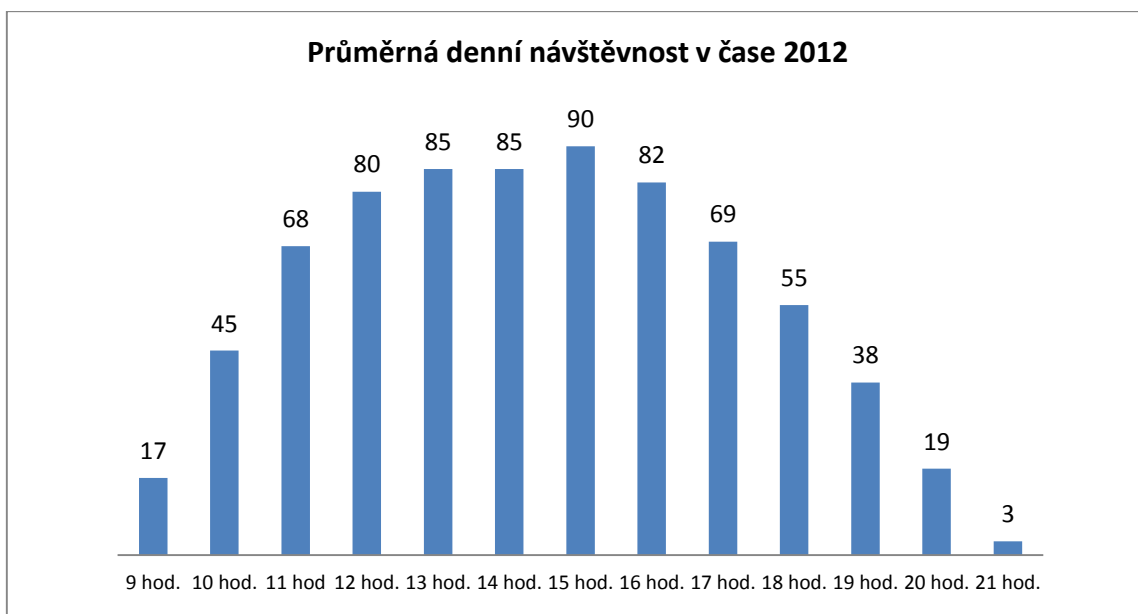
Uživatelé	2010	2011	2012	Meziroční rozdíl
Studenti a doktorandi PF UK	5.866	5.719	5.918	+199
Zaměstnanci PF UK	339	331	295	-36
Veřejnost	604	788	663	-125
Celkem	6.809	6.838	6.876	+38

I přes rostoucí počet elektronických informačních zdrojů zůstávají nejžádanější službou výpůjčky. Velkou oblibu si získaly tzv. víkendové výpůjčky, kdy jsou do absenčního půjčování uvolněny knihy z prezenčního režimu. Netýká se to jen víkendů, ale i dalších dnů, kdy je knihovna zavřená jako např. státních svátků, vánočních prázdnin a části letních prázdnin.

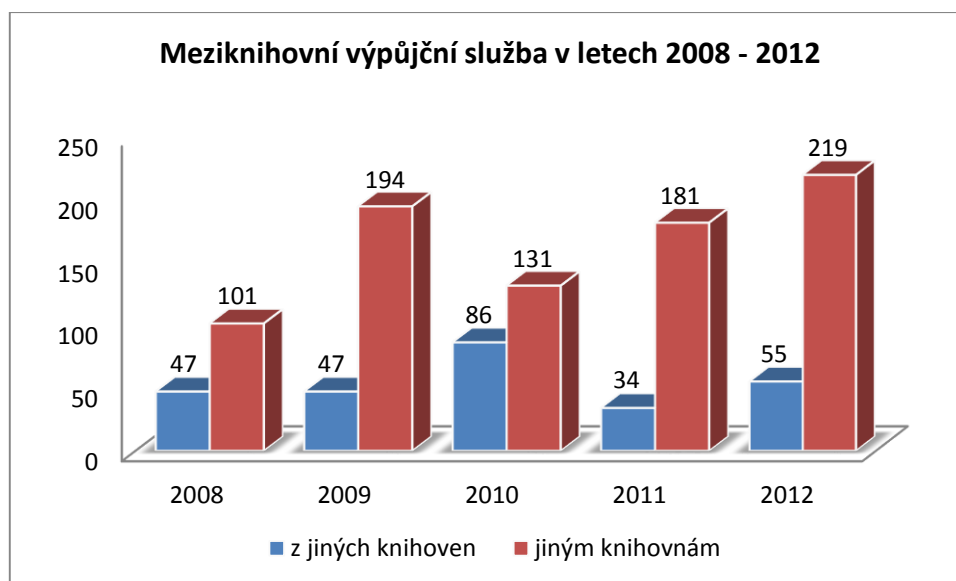
Jak je z grafu zřejmé, roste i zájem o prezenční studium v knihovně. Ačkoliv většina čtenářů využívá nabídku volného výběru, bylo žádáno 3.263 publikací ze skladu, z toho 1.567 kvalifikačních prací.

V roce 2012 byla knihovna otevřena 265 dnů, návštěvnost měřená počítadlem turniketu byla 176.279 vstupů. Standardní otevírací doba knihovny byla od pondělí do pátku 9:00 - 20:00 hodin, ve zkuškovém období 9:00 - 21:00 hodin. V sobotu bylo otevřeno od 9:00 do 16:00 hodin. Rozšíření otevírací doby ve zkuškovém období bylo zavedeno na základě požadavku studentů. Níže uvedené grafy představují průměrnou návštěvnost v jednotlivých hodinách a vytíženost knihovny ve dnech v průběhu týdne.

Knihovna též zajišťuje svým uživatelům meziknihovní výpůjční služby (MVS), popř. zápůjčku žádané knihy ze zahraničí (MMVS). MVS jsou poskytovány zdarma, MMVS jsou realizovány prostřednictvím Národní knihovny ČR a jsou zpoplatněny podle požadavků

dodávající knihovny. Zároveň knihovna PF UK působí jako poskytovatel MVS a MMVS. Průměrně byly za týden odeslány do jiných knihoven zhruba čtyři knihy, přijata byla jedna kniha týdně.

Výrazně roste obliba elektronických služeb, zejména služeb dostupných vzdáleně, to znamená bez nutnosti navštívit knihovnu v její otevírací době.

Online služby umožňují vstupovat do elektronického katalogu, či do vlastního uživatelského účtu bez návštěvy knihovny. Čtenář si tak z domova může vyhledat literaturu, ale také si zarezervovat knihu, nebo prodloužit výpůjčku.

	2009	2010	2011	2012
Vstup do katalogu – v knihovně	13.873	8.712	13.139	15.148
Vstup do katalogu – z domova	420.256	512.484	503.348	520.645
Vstup do výpůjček – v knihovně	499	304	737	1.295
Vstup do výpůjček – z domova	125.220	154.864	173.860	180.661

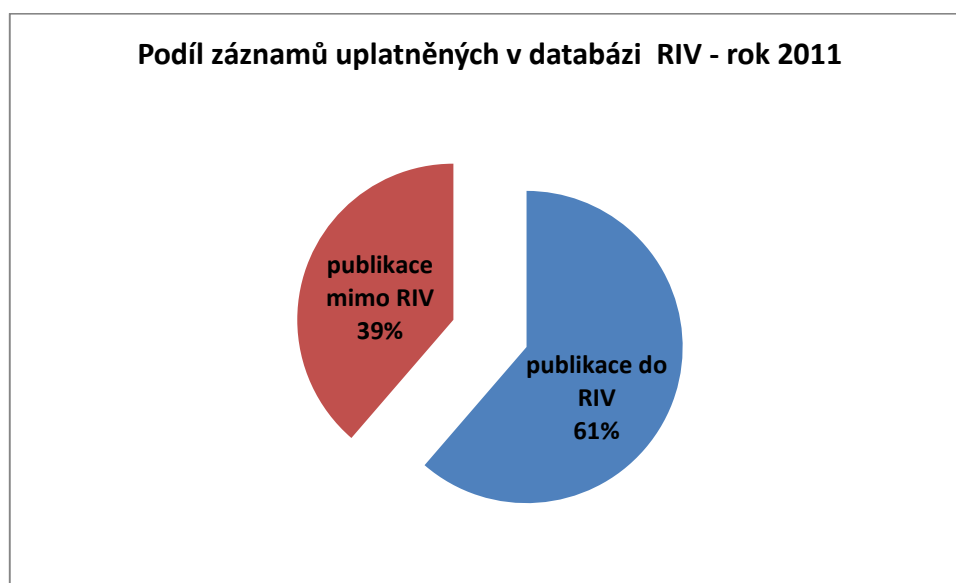
Rostoucí zájem uživatelů je i o vzdálený přístup k elektronickým informačním zdrojům, což potvrzují statistiky. Zatímco v roce 2010 využilo vzdálený přístup 1.996 uživatelů, v roce 2011 to bylo 3.771 a v roce 2012, 5.584 uživatelů. Nejvyužívanějšími databázemi tímto způsobem jsou HeinOnline (2.265 přístupů), Westlaw (711 přístupů), Max Planck Encyclopedia of Public International Law Online (334 přístupů), Kluwer Law Online Journals (313 přístupů). Ne všichni producenti ovšem vzdálený přístup povolují. V takových případech je nezbytné použít počítače v budově fakulty.

Celkem je v nabídce knihovny 71 databází, z toho je 33 společenskovedních, včetně právních oborů. Aktuální seznam zpřístupňovaných zdrojů je k dispozici na webové stránce knihovny a na Portálu elektronických zdrojů UK (PEZ). V roce 2012 byl soubor elektronických zdrojů rozšířen o německou databázi BeckOnline DE.

Zvláštní kategorií služeb jsou výstupy dokumentačního oddělení. V roce 2012 bylo excerpováno 103 titulů odborných časopisů. Byla vydána 4 čísla bulletinu Excerpta Iuridica, která obsahovala 1.178 záznamů časopiseckých článků. Časopis je publikován na webové stránce knihovny, zájemcům, kteří požádají o papírovou formu, je zasílán bulletin v klasické

podobě. Na objednávku bylo zpracováno 27 rešerší (2.536 záznamů). Pouze dvě rešerše byly zpracovány pro zaměstnance fakulty, ostatní si nechaly zpracovat jako placenou službu studenti a uživatelé z řad veřejnosti.

Náplní dokumentačního oddělení je též evidence publikační činnosti a všechny úkony s ní související. Vzhledem k harmonogramu agendy nelze hodnotit data za rok 2012, protože sběr záznamů teprve probíhá a pracuje se na redakci záznamů. Autorům publikací je průběžně poskytována metodická pomoc při vkládání a úpravě záznamů. Dostupná a vyhodnocená jsou data za rok 2011. Do systému bylo vloženo celkem 847 záznamů, z toho 356 článků, 240 kapitol, 68 monografií (včetně učebnic), 132 statí ve sbornících a příspěvků na konferencích, 51 ostatních dokumentů. Do RIV bylo přijato 534 záznamů s bodovým ziskem 9.342 bodů.

Knihovna PF UK poskytuje v souladu se zákonem č.257/2001 Sb. základní služby zdarma a tzv. další služby za úhradu. Za tyto další služby bylo odevzdáno na příjmový účet fakulty celkem **532.501,- Kč**.

Prodej kreditů na kopírování	450.528,- Kč
Poplatky z prodlení	63.789,- Kč
Jednorázové vstupy do knihovny	4.000,- Kč
Platba za zhotovení rešerše na objednávku	14.184,- Kč

Knihovní služby jsou poměrně bohaté a proměnlivé. Je důležité informovat uživatele o novinkách všemi dostupnými formami. V souladu se současným trendem jsou informace knihovny průběžně publikovány jak na webové stránce knihovny, tak prostřednictvím facebooku. Oba tyto komunikační kanály v roce 2012 zvýšily svoji sledovanost.

Facebook byl v anketě na webu vyhodnocen jako prioritní a nejsledovanější zdroj informací o dění v knihovně. Jako takový umožňuje rychlé a operativní informování o aktualitách. Ke konci roku registroval 1.038 fanoušků, přičemž 86,3% bylo ve věku 18 – 34 let.

Webová stránka knihovny je důležitým nástrojem nejen pro informování, ale pro přímý přístup k informacím. Je průběžně kontrolována a udržována v aktuálním stavu, čímž je zajištěna její spolehlivost. Její kvalitu potvrzuje nejen rostoucí počet návštěv, ale také

procento vracejících se uživatelů. Na šest anket publikovaných na webu odpovědělo celkem 638 lidí.

Počet návštěvníků webu: 24 333

Návštěvy: 60 497

Zobrazení stránek: 174 766

Počet stránek na návštěvu: 2,89

Prům. doba trvání návštěvy: 00:02:06

Procento nových návštěv: 36,18 % (21.890 návštěv)

Procento vracejících se: 63,82 % (38.607 návštěv)

Novinkou, která si v roce 2012 svoji cestu k uživatelům hledala, byla oborová brána Právo. Jedná se o portál, který umožňuje jedním vyhledávacím rozhraním paralelně prohledávat dostupné zdroje. Jde o užitečný nástroj především pro interní uživatele, kterým poskytuje největší komfort při vyhledávání a získávání informací. V průběhu celého roku byly doplňovány další dostupné zdroje a tím zvyšován rozsah služby.

Počet návštěvníků brány Právo: 2 290

Návštěvy: 3 703

Zobrazení stránek: 12 641

Počet stránek na návštěvu: 3,41

Prům. doba trvání návštěvy: 00:02:50

Procento nových návštěv: 60,63 % (2.249 návštěv)

Procento vracejících se: 39,27 % (1.454 návštěv)

Data jsou sledována nástrojem Google Analytics. Maxima návštěvnosti bylo u obou stránek dosaženo v dubnu a říjnu.

Pro nové posluchače byla zaktualizována a znovu vydána informační brožura obsahující přehled služeb, knihovní řád, ceník poplatků a služeb. Zároveň byly nastupujícím studentům magisterského studia a ČZV nabídnuty vstupní exkurze, které na místě seznamují s pravidly provozu knihovny. V roce 2012 se uskutečnilo 28 exkurzí (2011: 36), kterých se zúčastnilo 164 osob (2011: 333). Propad zájmu zřejmě souvisí s konkurenčními akcemi studentských spolků, které organizují seznamovací prohlídky fakulty.

Novým tématem roku 2012 byly elektronické knihy. Knihovna zorganizovala seminář „E-knihy na Univerzitě Karlově“, o který projevil zájem především knihovnice UK, ale minimálně studenti fakulty. Je zjevné, že ačkoliv studenti nejsou příliš zběhlí v práci s informacemi, akce pořádané knihovnou se ztrácí ve velké nabídce konkurenčních podniků a jsou podceňovány. Východiskem, jak naučit studenty profesním informačním dovednostem je zařazení informační výchovy do výuky. Potěšitelné je, že se v loňském roce podařilo zapojit pracovníky knihovny do akreditovaných předmětů. PhDr. Čumpl a PhDr. Hartmanová prezentovali odborné databáze a oborovou bránu právo v předmětu HV5070 Právní informační systémy a HV1956 Základy akademického psaní. Účast pracovníků knihovny ve výuce se osvědčila a předpokládá se její pokračování.

3. Prostory a materiální vybavení

Knihovní služby byly provozovány v příjemném prostředí, které bylo výsledkem rekonstrukce v roce 2011. Ve studovnách je k dispozici 200 studijních míst, 19 počítačů s připojením na internet, 3 PC pro vyhledávání v elektronickém katalogu. V celém objektu knihovny je

dostupné wifi připojení prostřednictvím sítě Eduroam. Samoobslužné kopírování pro osobní potřebu je možné na třech strojích. V listopadu 2012 byl z prostředků institucionálního rozvojového plánu nově zakoupený skener e-Scan Agate, který umožňuje skenování pro vlastní potřebu na donesený USB Disk. V roce 2012 byly upgradovány programy na počítači pro zrakově postižené studenty a byla tak obnovena funkce celého zařízení.

V letních měsících roku bylo zrekonstruováno pět kanceláří. Jednalo se o výmalbu, výměnu podlahové krytiny a výměnu sedacího nábytku. Pracovní prostředí personálu tak doznalo výrazného zlepšení. Problém nedostatečných skladových prostor však přetrvává a komplikuje provoz a obsluhu čtenářů.

4. Personál a vnější vztahy

Počet pracovníků knihovny ke dni 31. 12. 2012 činil 14 pracovních úvazků v hlavním pracovním poměru. Z toho je šest pracovníků s vysokoškolským knihovnickým vzděláním a osm pracovníků se středním knihovnickým vzděláním. Kolektiv je stabilizovaný a během roku nedošlo k žádným změnám. Zaměstnanci knihovny se zúčastnili řady odborných akcí, ať už se jednalo o tématické semináře, či celostátní konference jako jsou Inforum a Knihovny současnosti.

Vrcholnou akcí, na jejíž organizaci se podílel celý kolektiv knihovny, bylo Setkání knihovníků právnických fakult ČR a SR, které se uskutečnilo ve dnech 19. – 21. 9. 2012. Zúčastnilo se 18 kolegů a kolegyň ze spolupracujících knihoven, mezi které se řadí např. i Parlamentní knihovna a knihovna Ministerstva spravedlnosti ČR. Program obsahoval prezentace o knihovně PF UK, seminář na téma E-knihy, bohatou diskusi k výměně zkušeností, exkurze do historických knihoven i návštěvu divadelního představení. Akce se uskutečnila s podporou vedení Právnické fakulty UK. Prvního dne jednání se zúčastnil děkan fakulty, prof. JUDr. Aleš Gerloch, který setkání zahájil a prof. JUDr. Jan Kuklík, proděkan pro koncepci a rozvoj fakulty. Přístup vedení fakulty k fakultní knihovně byl hosty vysoce hodnocen.

